

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Центр науково-освітнього партнерства і мережевої взаємодії
КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Роменської міської ради Сумської області**

**МАТЕРІАЛИ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР –
ДОСВІД, ПОШУК, РЕЗУЛЬТАТ»**

27 СЕРПНЯ 2025 РОКУ

Суми – 2025

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 2 від 29.09.2025)*

Редакційна колегія:

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

М. Бойченко, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор);

А. Сбруєва, доктор педагогічних наук, професор;

О. Семеног, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор);

Н. Коваленко, доктор педагогічних наук, професор;

А. Куліченко, доктор педагогічних наук, професор;

М. Бикова, кандидат педагогічних наук, доцент;

Н. Осьмук, кандидат педагогічних наук, доцент;

І. Проценко, кандидат педагогічних наук, доцент;

Ж. Чернякова, кандидат педагогічних наук, доцент;

І. Чистякова, кандидат педагогічних наук, професор

КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Роменської міської ради

Литвин Оксана Іванівна – в. о. директора;

Заглада Моніка Миколаївна – психолог;

Хрокало Геннадій Анатолійович – консультант;

Шкурська Наталія Миронівна – консультант;

Глушенко Павлина Олексіївна – консультант

**Сучасний освітній простір – досвід, пошук, результат: матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (27 серпня
2025 року) / упоряд., заг.ред. О.Семеног, М.Бойченко. Суми: Вид-во СумДПУ
імені А.С. Макаренка, 2025. 218 с.**

У збірнику представлені узагальнені результати досліджень учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний освітній простір – досвід, пошук, результат» (27 серпня 2025 року). Проблематика доповідей та наукових розвідок: тренди та перспективи сучасної освіти; психологічна підтримка та супровід в освітньому процесі; дошкільна освіта: інтеграція традицій та інновацій; культура академічної доброчесності: від теорії до практики.

Для науково-педагогічних, педагогічних працівників, освітніх управлінців, здобувачів вищої освіти.

Suchasnyi osvittii prostir – dosvid, poshuk, rezultat: Proceedings of the 4th All-Ukrainian Scientific and Practical Online Conference (August 27, 2025) / compiled and ed. by O. Semenog, M. Boichenko. Sumy: Sumy State Pedagogical University named after A.S.Makarenko, 2025. 218 p.

The collection presents the summarized results of research conducted by participants of the 4th All-Ukrainian Scientific and Practical Online Conference “Contemporary Educational Space – Experience, Inquiry, Results” (August 27, 2025). The topics of reports and research studies include: trends and prospects of contemporary education; psychological support and guidance in the educational process; preschool education: integration of traditions and innovations; academic integrity: from theory to practice.

The collection is intended for researchers, teaching staff, educational administrators, and higher education students.

РОЗДІЛ 3 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ІНТЕГРАЦІЯ ТРАДИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ

Удовиченко Тетяна Василівна ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ОНЛАЙН	166
Павленко Валентина Миколаївна ПІДГОТОВКА ДИТИНИ ДО ШКОЛИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ	169
Яковлева Валентина Григорівна РОЛЬ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	172
Грона Тетяна Володимирівна ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАСОБАМИ КАЗКИ	175
Беркут Олена Вікторівна КАЗКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ	178
Борган Тетяна Михайлівна ФОЛЬКЛОР У ВІЗЕРУНКАХ УКРАЇНСЬКОГО РУШНИКА.....	181
Черненко Тетяна Петрівна ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У РОЗВИТКУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	184
Топчій Світлана Миколаївна ЧАРІВНЕ ПЕРЕПЛЕТІННЯ: ТВОРЧІСТЬ КРІЗЬ НИТКУ ТРАДИЦІЙ	187
Король Анжела Олександрівна ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ВПРАВ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ПИСЬМА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	190
Кисленко Альона Василівна МАТЕМАТИКА ГРАЮЧИСЬ: ІНТЕГРАЦІЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ІГОР У ЗАНЯТТЯ З ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ	192
Попович Марина Василівна ІГРИ НА ПРИРОДІ ЯК МЕТОД ПІЗНАННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	196

РОЗДІЛ 4 КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Марина Клешньова АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: БУДУЄМО КУЛЬТУРУ ЧЕРЕЗ ПРАКТИКУ	200
Король Ольга Олександрівна КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	202
Скрипка Катерина Сергіївна АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	206
Запотічна Роксолана Андріївна ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ.....	209
Логвиненко Вікторія Михайлівна,.....	212
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	212
Суслов Роман Володимирович ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ТА СТРУКТУРИ КОМПЕТЕНТНОСТІ «ЗДАТНІСТЬ ЗАСТОСОВУВАТИ ЗАСОБИ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ	215

Рекомендації: розробити методичні матеріали, що поєднують завдання з англійської мови з прикладами академічно доброчесної поведінки (цитування, оформлення посилань, робота з відкритими джерелами); використовувати рольові ігри та кейс-методи, де студенти аналізують порушення академічної доброчесності у гіпотетичних навчальних та професійних ситуаціях; інтегрувати цифрові інструменти перевірки текстів на плагіат у процес навчання для формування звички до самоперевірки; організовувати міждисциплінарні семінари, де викладачі іноземних мов та фахових дисциплін обговорюють підходи до формування академічної культури; проводити оцінювання, орієнтоване на процес, а не лише на результат, щоб зменшити спокус академічно недоброчесних практик.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Шинкарук, О. (2023). Політика впровадження академічної доброчесності у закладах вищої освіти Великої Британії. *Comparative Professional Pedagogy*, 13(1), 93–100. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2023-13\(1\)-12](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2023-13(1)-12)
2. Овчаренко О., Васильєва Н., Дрозд Л., Ілюха Л. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2025. № 1(47).

Логвиненко Вікторія Михайлівна,

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук,
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У процесі підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня – майбутніх докторів філософії – особливе значення набуває формування академічної доброчесності, адже саме на цьому етапі відбувається становлення дослідника як самостійного суб'єкта наукової діяльності. Освітньо-наукові програми підготовки здобувачів

передбачають не лише засвоєння знань, а й активне продукування нових ідей, проведення оригінальних досліджень, публікацію результатів, участь у наукових дискусіях тощо. Наукова діяльність вимагає високого ступеня індивідуалізації, що зумовлює розширене трактування поняття доброчесності.

Недопустимість плагіату є фундаментальним елементом наукової культури, адже справжня самостійність передбачає осмислену інтерпретацію та чесне цитування. Втім, не менш важливою складовою наукової доброчесності є усвідомлення моральної відповідальності за наслідки власних досліджень.

Пошук істини потребує глибокої зосередженості, інтелектуальної мобілізації, методологічної культури тощо. Крім того, скромність, внутрішній моральний контроль та наполегливість у науковому пошуку визначають якість становлення особистості вченого. Почуття сорому як етичний маркер допомагає утримувати професійну гідність, стримує прояви марнославства та сприяє розвитку відповідального і шанобливого ставлення до наукової спільноти. Формування цих рис є важливим завданням у становленні справжнього дослідника, здатного діяти не лише професійно, а й етично [1, с. 54-55].

Т. Конівіцька та М. Кусій, провівши аналіз освітніх програм у низці закладів вищої освіти, дійшли висновку, що питання академічної доброчесності активно порушуються та опрацьовуються. Для здобувачів різних рівнів здобуття освіти розроблено й інтегровано в навчальні плани відповідні дисципліни з академічної доброчесності [3].

Стосовно підготовки майбутніх докторів філософії, на нашу думку, цей процес має бути тісно пов'язаний із вивченням філософії науки, адже вона не лише окреслює епістемологічні засади наукового пізнання, а й формує етичні орієнтири дослідницької діяльності та відіграє важливу роль у становленні доброчесного науковця, здатного до рефлексії, критичного мислення та відповідального ставлення до знання. Філософія науки розглядає науку як духовно-практичний феномен, що розвивається у межах культурних, соціальних та етичних контекстів. Вона осмислює логіку формування наукового знання, його методологічні рівні – загальнофілософський, загальнонауковий, конкретно-науковий – та їхню взаємодію. Такий підхід дозволяє здобувачам не лише оволодіти технікою дослідження, а й усвідомити відповідальність за достовірність, прозорість і обґрунтованість наукових результатів [4].

Вивчення філософії науки, як зазначає Г. Васянович, передбачає усвідомлення онтологічних, гносеологічних і аксіологічних засад, які лежать в основі наукового пізнання та розвитку досліджуваної проблематики. Окрім цього, пізнання законів і закономірностей світу стимулює здобувачів до глибокого осмислення світоглядних основ науки; методологія філософії науки надає інструменти для розуміння взаємозв'язку між безперервністю та дискретністю у сприйнятті реальності, сприяючи глибшому зануренню в процес пізнання; забезпечує логічність і послідовність у побудові дослідницьких стратегій та об'єктивність наукових висновків.

Крім того, філософія науки навчає розглядати унікальність людських ситуацій і внутрішні суперечності, що виникають у реальному житті, допомагаючи формувати етичний підхід до їх вирішення. Важливо здійснювати реконструкцію людського досвіду через призму верифікації та інтерпретації наукових знань. Дотримання принципу об'єктивності в дослідженнях є основою академічної доброчесності, а використання сучасної наукової мови сприяє точності в аналізі та адаптації теоретичних положень. Нарешті, аналіз людських цінностей і усвідомлення можливих трансформацій їх векторів дозволяють здобувачу сформулювати відповідальне і морально обгрунтоване ставлення до науки [2, с. 44-45].

Отже, викладене підтверджує тезу, що вивчення філософії науки відіграє важливу роль у формуванні академічної доброчесності, оскільки сприяє глибшому розумінню природи наукового пізнання, етичних засад дослідницької діяльності та критичного ставлення до знання як такого.

Як навчальна дисципліна філософія науки не лише ознайомлює із концептуальними рамками, в межах яких функціонує наука, а й спонукає до рефлексії щодо методів, підходів і цінностей, що лежать в основі наукового пошуку. Саме через етичну рефлексію, до якої спонукає філософське осмислення наукової діяльності, здобувачі третього освітньо-наукового рівня можуть усвідомити необхідність дотримання академічної доброчесності не як формальної вимоги, а як внутрішньої потреби і професійної чесноти.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Васянович Г. П., Логвиненко В. М., Костишин Е. І. Етика та академічна доброчесність в освіті й науці: навчальний посібник. Львів: ФОП Корпан Б. І., 2023. 126 с.

2. Васянович Г. П. Філософія науки: навчальний посібник. Львів: ФОП Корпан Б. І., 2024. 196 с.
3. Конівіцька Т. Я., Кусій М. І. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі: питання реалізації. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 49(2). С. 144-148.
4. Логвиненко В. М. Використання потенціалу філософії в процесі формування методологічної культури здобувачів вищої освіти. *Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни* : матеріали всеук. наук.-пед. підвищення кваліфікації 27 червня – 7 серпня 2022 р. Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 159-161.

Сулов Роман Володимирович,
викладач кафедри тактики,
Київський інститут Національної гвардії України

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ТА СТРУКТУРИ КОМПЕТЕНТНОСТІ «ЗДАТНІСТЬ ЗАСТОСОВУВАТИ ЗАСОБИ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

В умовах стрімкої трансформації характеру сучасних збройних конфліктів, система професійної військової освіти постає перед викликом необхідності постійної модернізації. Провідною тенденцією є перехід від традиційної моделі, орієнтованої на передачу знань, до компетентнісного підходу, що фокусується на формуванні у майбутніх офіцерів здатності ефективно діяти в складних та динамічних умовах службово-бойової діяльності. Це вимагає не лише оновлення змісту навчальних дисциплін, а й проведення ґрунтовної науково-педагогічної роботи з ідентифікації, визначення та структурування нових, актуальних для сучасності, професійних компетентностей.

Аналіз бойового досвіду останніх років свідчить про кардинальне зростання ролі радіоелектронної боротьби (РЕБ) у досягненні тактичної переваги. Активне застосування противником безпілотних літальних апаратів, високоточної зброї, сучасних засобів зв'язку та розвідки робить здатність застосовувати засоби РЕБ критично важливою для виживання особового складу та успішного виконання